

“Fiyat güncellemesi şart”

İlaç üreticileri, 2022'nin Şubat ayında 6,2925 TL olarak açıklanan ilaç Euro kurundan dolayı zor bir süreçten geçiyor. İlaç fiyatlarının belirlenmesinde kullanılan ve güncel Euro kurunun sadece yüzde 40'ına karşılık gelen bu rakam, tüm zamanların en düşük seviyesinde bulunuyor. Bu nedenle ilaç üretimi ve tedariki noktasında sorunlar yaşanıyor. Araştırmacı İlaç Firmaları Derneği (AİFD) Başkanı **DR. METE HÜSEMOĞLU**, mevcut fiyat politikasıyla bu sorunların derinleşmesinin olası olduğuna işaret ediyor. Hüsemoğlu, “Dövizdeki bu hareketli dönem normalleşinceye kadar yılda 2-3 kez fiyat güncellemesi yapılmalı” diyor.

1 Türkiye’de ilaç sektörünün güncel büyüklüğü nedir?

Türkiye ilaç pazarı, 2021 yılında 64,85 milyar TL’lik satış değerine ulaştı. Kutu satış hacmi 2021 yılında 2,43 milyar kutuya yükseldi. Dünyada ilaç sektörünün toplam ticaret hacmiyse 1,42 trilyon ABD Doları’nın üzerinde gerçekleşti.

2 Orijinal ve jenerik ilaç üreticilerinin Türkiye pazarındaki payı ne?

Türkiye ilaç pazarı, ithal ürünlerde yoğunluklu olarak yenilikçi, yurt içinde üretilen ürünlerdeyse ağırlıklı olarak jenerik ilaçlardan oluşuyor. 2021 yılında Türkiye ilaç pazarının kutu bazında yaklaşık yüzde 82’si (2,1 milyar kutu), değer bazındaysa yüzde 50’si (33,9 milyar TL) ülkemizde üretildi. Ancak bazı ilaçlar ileri teknoloji gerektirdiği için yalnızca dünyadaki belirli merkezlerde üretiliyor. Ayrıca ülkemizde tüketimi az olan ve üretimi ekonomik olmayan bazı ilaçların üretimi de yapılmıyor.

3 2021 Türkiye ilaç sektörü açısından nasıl geçti?

2021’de sektörün ve işlevlerinin sürdürülebilirliği açısından zorlu bir yılı geride bıraktık. Bu dönemde mevcut ilaçlara ve sağlığa erişim sağlandı; ancak yeni ilaçlara erişimi kolaylaştıracak süreçlerin iyileştirilmesine duyulan gereksinim arttı. Zira Avrupa’da 2017-2020 arasında hastalara sunulan yeni ilaçların sayısı 160 iken Türkiye’de 24 oldu. Avrupa İlaç Üreticileri ve Birlikleri Federasyonu (EFPIA) raporuna göre, 2017-2020 arasında Avrupa ülkelerinin yeni ruhsat alan ilaçlara erişimine bakıldığında, Türkiye listenin son sıralarında yer alıyor ve Türkiye’deki hastalar, son 4 yılda AB’de onay almış yeni ilaçların yüzde 79’una erişemiyor. Aynı raporda son 4

Türkiye’de hastalar, son 4 yılda AB’de onay almış yeni ilaçların yüzde 79’una erişemiyor. Son 4 yılda yeni ilaçların sadece yüzde 21’i Türkiye’ye geldi.

yılda yeni ilaçların sadece yüzde 21’inin Türkiye’ye geldiği görülüyor. 2015-2021 arasında FDA tarafından onaylanan 300 ilacın yalnızca 44’ü Türkiye’de ruhsat alabildi. Ülkemizin dahil olduğu referans fiyat sistemi doğrultusunda sektörümüzün sürdürülebilirliği açısından iyileştirmeye ihtiyaç duyuluyor.

4 Sızce kur oynaklığının sektöre etkisi hangi fiyatlandırma politikalarıyla azaltılabilir?

Türkiye, bölgedeki en düşük ilaç fiyatlarının olduğu ülke. İlaç üretiminde hammaddenin ve ambalaj dahil birçok girdinin ithal edildiği ve dünyada hammadde fiyatlarının düzenli olarak yükseldiği bir ortamda Euro değeri çok kritik bir öneme sahip oluyor. Güncel Euro kuru 16 TL civarındayken bakanlığımızca yapılan kur düzenlemesine göre Euro kuru 6,29 TL olarak belirlenmiş bulunuyor. Bizler en azından dövizdeki bu hareketli dönem normalleşinceye kadar yılda 2-3 kez fiyat güncellemesi yapılmasını gerektiğini düşünüyoruz.

5 Piyasada çok sayıda ilaç bulunamıyor. Türkiye’de bir ilaç krizi mi yaşanıyor?

TİTCK’nın Kasım 2021’de yaptığı açıklamada ilaç erişiminde yaşanan sıkıntılara ilişkin, vatandaş, hekim ve ilgili kurumların piyasada bulamadıkları ilaçlarla ilgili şikâyetlerin değerlendirildiği, ilaca erişimi sağlayacak çözümlerin bulunduğu ve tedbirlerin alındığı ifade edildi. Yapılan incelemelerde ilaç tedarikinde bir sorun bulunmadığı da teyit edildi.

6 Peki yaşanan bu ilaca erişim sorunu nasıl aşılabılır?

Yenilikçi ilaçları hastalarımıza ulaştırabilmek için sürdürülebilir bir ekosistem yaratılması

gerektiğini düşünüyoruz. İlaç değer zincirinde yer alan ruhsatlandırma, üretim, fikri mülkiyet hakları, geri ödeme kararları, fiyatlandırma, dağıtım gibi halkalardaki düzenlemelerin de hasta ve toplum sağlığı için bütünsel yaklaşımla ele alınarak ülkemizde sürdürülebilir bir sağlık ekosisteminin devamının sağlanması büyük önem taşıyor. Sektör olarak talebimiz, vatandaşlarımızın yenilikçi ilaçlara erişimlerinde bugün ve yakın gelecekte yaşadıkları veya yaşayacakları sorunlara çözüm üretmek üzere sürdürülebilir bir kur politikası belirlemek için kamu-özel sektör işbirliği toplantılarına ivedilikle başlanmasıdır.

7 Sektörün bugün yaşadığı en büyük sorunlar neler?

Sektörün günümüzde en önemli sorunları yenilikçi tedavileri Türkiye’deki hastalara ulaştırmadaki güçlük ve sürdürülebilirliktir. İlaç üretiminde hammaddenin ve ambalaj dahil birçok girdinin ithal edildiği ve dünyada hammadde fiyatlarının düzenli olarak yükseldiği bir ortamda Euro değeri çok kritik bir öneme sahip oluyor. Mevcut fiyat politikasıyla bu sorunların derinleşmesi olasıdır. Hasta faydasının önceliklendirildiği bir ödeme politikasının tesisi, alternatif finansman kaynaklarının yaratılması ve ödeme değerlendirme süreçlerinin açıklanan takvime uygun ve öngörülebilir olarak tamamlanması da sağlık hizmetlerinde verimliliğin artırılmasını sağlayacaktır.

8 Türkiye ilaç sektörü ihracat ve ithalatta ne durumda?

Türkiye’nin 2020 ilaç ithalatı

10

2022 yılı nasıl kapanır?

2022 yılı sektörümüz için fiyat sisteminin büyük dalgalanmalara karşı korumasız kalmasıyla zorlu başladı. 2022 yılında sektörün varlığını sürdürülebilir kılmayı arzu ediyoruz. Toplum sağlığı ve küresel rekabetçiliğimizi yükseltmek istiyoruz. Bunu yapabilmek için ilaç değer zincirinin Ar-Ge, üretim, dağıtım gibi temel halkalarına bütünsel yaklaşım sunmak zorundayız ve ruhsatlandırma, fiyatlandırma, geri ödeme ve fikri mülkiyet hakları gibi çerçeve düzenlemelere ve uluslararası standartlarda uyum göstermeliyiz.

5 milyar 565 milyon dolar, ilaç ihracatı ise 1 milyar 823 milyon dolar oldu. 2020 yılı verilerine göre dünya ilaç ihracatı 740 milyar dolar civarında. Türkiye ihracat sıralamasında 26’ncı sırada yer alıyor. 780 milyar doların üzerinde olan ilaç ithalatındaysa ülkemiz 24’üncü sırada bulunuyor.

9 Türkiye ilaç sektöründe Ar-Ge harcamaları ne durumda?

Türkiye ilaç sektöründe Ar-Ge yatırımları, 2017 yılında 86 milyon dolara ulaştı. Onaylı Ar-Ge merkezlerinin sayısı 2008 yılında 1 iken 2019 yılında 33’e çıktı. Yerel Ar-Ge yatırımlarındaki büyümeye rağmen 2018 yılında Türkiye ilaç sektörü Ar-Ge harcamasının toplam ilaç pazarı büyüklüğüne oranı yaklaşık yüzde 1,5. Bu oran, yüzde 14,9 olan tahmini küresel oranın oldukça gerisinde bulunuyor.